

Informatiebulletin 'Stad en Ambt Doesborgh' nr. 112, september 2015

Alle correspondentie: Postbus 1, 6980 AA Doesburg - of E-mail: info@deroodetooren.nl

Stad en Ambt Doesborgh: historische vereniging voor Doesburg, Angerlo, Bingerden, Giesbeek, Lathum, Bahr, Bevermeer, Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

In dit nummer:

- 10 september a.s., Lezing over de riviervisserij in Gelderland in de periode 1700-1950, door dr. Aart Bijl te Zaltbommel.
- Verzoek Stad en Ambt Doesborgh wordt gehonoreerd: de 'Vischmarkt' krijgt weer haar vertrouwde historische aandacht, enthousiaste reacties van vele (oude) Doesburgers.

DE GELDERSE RIVIERVISSERIJ 1700-1950

*lezing door dr. Aart Bijl te Zaltbommel,
op donderdag 10 september om 20.00 uur in Het Meulenhuis,
Bergstraat 48 te Doesburg;
toegang leden gratis, niet-leden Euro 5,- per persoon.*

Tijdens de middeleeuwen werd al druk op de grote en kleine rivieren gevist. Een gedeelte van de vangsten werd geëxporteerd, onder andere naar Duitsland en Engeland. De ontwikkeling van de riviervisserij wordt geschetst tot het begin van de negentiende eeuw.

Gedurende de negentiende eeuw lopen de visvangsten op. Honderden vissers die langs de rivieren wonen, verdienen hun brood met de vangsten van trekvissen zoals zalm, elft, houting, paling, steur en standvissen als snoek, brasem en alver. De manier waarop de vissen worden gevangen verschillen per soort. Veel viswater wordt verpacht. In de periode 1830-1850 lopen de vangsten terug, hetgeen de overheid noodzaakt tot het nemen van maatregelen. Helaas blijken dat dat lapmiddelen zijn omdat niets wordt gedaan aan de problemen die de trekvissen ontmoeten om hun paaiplaatsen te bereiken aan de Boven-Rijn. De rol van de overheid bij de vele problemen wordt eveneens besproken.

Belangrijke vissersplaatsen in het Gelderse rivierengebied liggen langs de Waal, Rijn, Maas, Lek en IJssel. In de visserijwereld werd onderscheid gemaakt tussen bovenrivieren en benedenrivieren met hun vissers. De tegenstellingen tussen beide groepen zijn behoorlijk groot.

Boven: riviervissers aan het werk; onder: de visafslag te Doesburg omstreeks 1936

Aandacht wordt besteed aan de visserij op de IJssel. Met name de visserij bij Zutphen, Kampen, Hattem en Doesburg komen aan bod. Gevist wordt onder andere op zalm, elft, steur, spiering en alver. De zalmvisserij bracht per saldo het meest op en was daardoor voor de riviervisserij het belangrijkste. Als de zalmstand sterk terugloopt wordt gezocht naar alternatieven. Tussen 1900 en 1950 gaat de riviervisserij hollende achteruit, ook op de IJssel. Daar zijn een aantal redenen voor: de moeilijke bereikbaarheid van de paaiplaatsen, watervervuiling en intensievere vismethoden. Vooral de Kampense vissers spelen bij dit laatstgenoemde punt een belangrijke rol. Na de afsluiting van de Zuiderzee en het einde van de Tweede Wereldoorlog valt het doek voor de riviervisserij. Pas tegen het einde van de twintigste eeuw worden maatregelen genomen om de trekvis terug te brengen op de rivieren. Het ziet er inmiddels hoopvol uit, zeker omdat ook de waterkwaliteit van de rivieren is verbeterd.

DE GELDERSE RIVIERVISSERIJ 1700-1950

*lezing door dr. Aart Bijl te Zaltbommel,
op donderdag 10 september om 20.00 uur in Het Meulenhuis,
Bergstraat 48 te Doesburg;
toegang leden gratis, niet-leden Euro 5,- per persoon.*

Aart Bijl, geboren 1948, historicus en publicist.

Na zijn Mulo-opleiding werkte hij tot 2000 in het bedrijfsleven in verschillende management functies. In 2000 stapte hij over naar het voortgezet onderwijs als docent geschiedenis, staatsinrichting en maatschappijleer.

Naast een volledige baan de opleidingen geschiedenis MO I en MO II afgerond bij de LOI, in 1986 geslaagd voor doctoraal Nieuwe Geschiedenis aan de Universiteit Leiden en in 1997 gepromoveerd. Hij promoveerde op een onderzoek naar de waterstaatkundige en sociaaleconomische ontwikkelingen in de polders van de westelijke Tielerwaard 1809-1940.

Na pensionering in 2011 is hij fulltime bezig als onderzoeker en publicist. Inmiddels zijn er 16 boeken van zijn hand verschenen. Het laatste op 19 april 2014 met als titel 'De Gorinchemse riviervisserij 1700-1955 en sportvisserij 1900-heden. Van beroep naar hobby'.

Drukte op de Vischmarkt bij de visafslag in 1890. Verse vis op vrijdag uit Elburg!

VERZOEK STAD EN AMBT DOESBORGH VINDT GEHOOR...

Regelmatig werden we de laatste jaren door (oude) Doesburgers aangesproken over het populaire gebruik van de naam Roggepleintje voor de ruimte voor ons museum. Ook het bestuur was niet gelukkig met die ontwikkeling, omdat deze naam op geen enkele wijze op historische gronden was gebaseerd. Sedert meer dan twee eeuwen is deze plek bekend als de Vischmarkt. In 1813 woonden de families Rijnhold en Middeldorp ‘aan de Vischmarkt’. Twee tot drie keer per week werd er verse vis aangevoerd. Riviervis uit de IJssel en Oude IJssel maar ook vanuit de Zuiderzee. In 1934 besteedde de Telegraaf zelfs aandacht aan het feit dat vissersman Frank van Triest met paard en wagen vanuit Elburg elke vrijdag hier zijn bot kwam verkopen. Bot gevangen met de visserskotter Elburg 43. In dat jaar kwam de vissersfamilie Van Triest al ongeveer 150 jaar naar onze stad. Op 9 februari 2012 heeft Stad en Ambt Doesborgh bij het college van de gemeente Doesburg een verzoek ingediend om de oude naam weer in ere ter herstellen en middels een fraai straatnaambord zichtbaar te maken. Na ruim drie jaar heeft het college in haar vergadering van 30 juni j.l. nu besloten om in combinatie met de herinrichting van het pleintje en de plaatsing van de bronzen stadsmquette in juni 2016 ook de naam ‘Vischmarkt’ weer haar vertrouwde historische aandacht te geven. Heel veel Doesburgers zijn hier zeer verheugd over.

Overigens, in dezelfde brief hebben wij ook verzocht om het naamloze plantsoen aan de Lindewal de naam ‘Theo Colenbranderplantsoen’ te geven. Zoals bekend is Colenbrander in 1841 Doesburg geboren en beroemd om zijn unieke keramiek.

VRIENDEN VAN DE ROODE TOOREN

De minimum bijdrage per jaar hiervoor is Euro 50,-. Onderstaand onze 'Vrienden':

- Warenhuis Staarink	Markt 7	Doesburg
- ARCX Monumentenzorg	Bergstraat 41	Doesburg
- Monumentenvereniging 15 april 1945	Postbus 95	Doesburg
- Doesburgsche Mosterdfabriek	Boekholtstraat 22	Doesburg
- Stadsbierhuys De Waag	Koepoortstraat 2	Doesburg
- Evenementenservice Alfun bv	Eekstraat 2a	Doesburg
- Coffee Fresh Westhoff bv	Rijksweg 20a	Drempt
- Hubo Bouwmarkt	Verhuellweg 1b	Doesburg
- Autorijschool Wim Steintjes	Dreef 34	Drempt
- Glasatelier Jevaba	Meipoortstraat 23	Doesburg
- Stein Boeken	Gasthuisstraat 16	Doesburg
- Döneria Pizzeria	Kerkstraat 57	Doesburg
- Brasserie Het Zesde Zintuig	Roggestraat 1	Doesburg
- BMV Advies	Innovatieweg 13c	Doetinchem
- Restaurant De Liefde	Ph. Gastelaarsstraat 5a	Doesburg
- Restaurant De Bonte Hond	Roggestraat 8	Doesburg
- Garage Schel BV	De Koppeling 1	Angerlo
- JRS Bedrijfssupport	Rietmaat 36	Doesburg
- Only for Men	Barend Ubbinkweg 9	Doesburg
- LekkerszenZo	Kerkstraat 6	Doesburg
- Chinees Restaurant Xiang Man	Meipoortstraat 54	Doesburg
- Café Du Midi	Meipoortstraat 1	Doesburg
- Heel Metaal BV	Edisonstraat 28	Doetinchem
- Timmer- en aannemersbedrijf De Vries bv	Zelhemseweg 14	Hummelo
- Revelman Woonkunst	Grutstraat 41-47	Doetinchem
- Hillenaar Optiek	Kerkstraat 21	Doesburg
- Rootz Hair and Care	Kerkstraat 12	Doesburg
- Youprinting.nl	Edisonstraat 60	Doetinchem
- Viking Adventure Sports	Meipoortstraat 55	Doesburg
- LBN Assist	Doetinchemseweg 56	Zelhem
- Robaard Interieurbouw	Doormansingel 16	Doesburg
- Diabola	Gildeweg 20	Drempt
- Etos Doesburg	Meipoortstraat 11a	Doesburg
- Hoog&Kamp Makelaars	Kerkstraat 31	Doesburg
- Sonneveld Rijwielen	Gasthuisstraat 20	Doesburg
- Kunstburg Artsupplies Art & Gifts	Kerkstraat 34	Doesburg
- Doesburgkunst.nl	Burg. Nahyssingel 34	Doesburg

schilderijenrestaurator

Guido J. Hengeveld

